השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה עד.

מתני' אלו אסורין ואוסרין כלל שהו. כל מקום שנתערבו שם אפי' אחד נאלח לא בטיל ואוסרין את כולן: **יין נסך.** חצים באלף חציות: **ועבודת כוכבים.** צורה שעבדוה ונתערבה באלף צורות שאין עבודת כוכבים: **ועורות לבובין.** להו נמי איסורי הנאה כדאמרן בשין מעמידין (לעיל כט:): **וציפורי מצורע וחולין שנשחטו בעזרה.** איסורי הנאה הן ומנמס קדושין (דף מז.) מפרש להו: **ושער נזיר.** לאיסורי הנאה הוא דכתיב (במדבר ו) ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים: **ופטר חמור.** לאסור בהנאה כל זמן שלא נפדה: **[ובשר בחלב].** חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ונאסרה בטיתן טעם וחזרה ונתערבה באלף חתיכות אוסרת כולן בהנאה והאי תנא סבר בשר בחלב איסור הנאה דפלוגתא היא בכל הבשר בשחיטת חולין (דף קטו.). ויש שלמידים ממשנתנו דבשר בחלב במשהו וסברין דהאי בכל שהו דקתני כגון טיפת חלב שנפלה לקדירה או חתיכת בשר קטנה שנפלה לקדירה ואפילו אין בה נ"ט וטעות הוא בידם דהא מפרשינן בגמרא דתנא דבר שבמנין קתני כגון חתיכה בחתיכות משום דדרכן לימנות חשיב ולא בטיל ואי בבשר שנתערב טעמו בחלב קמיירי או בטיפת חלב שנפל לקדירה [בשר] מי הוי דבר שבמנין ועוד הא אוקימנא[ב] כל איסורין שבתורה שלא במינו בנ"ט ואפי' לרב ושמואל דאמרי[ג] במשהו בשלא במינו מודו ובכולה שחיטת חולין[ד] אמרינן בשר בחלב בנ"ט (א): שער נזיר דבר הנמכר במנין הוא כמה גיזות בכלע ועושין מהן שקין: **גמ' אי דבר שבמנין קחשיב.** משום דדרכו לימנות לא בטיל ואפי' לאו איסור הנאה נמשוך נמי חתיכות בגילה: **תרתי איתא ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה.** לאיכא תרתי לחשיבותא דחשיב איסור דידהו הוא דלא בטיל אבל חתך פרוסה בפסח הואיל ואין דרכו לימנות בטיל ומשליך אחד מהן לנהר והשאר נותן לכלבו וחתיכת בגילה אע"ג דדבר שבמנין הוא כיון דלאו איסור הנאה הוא בטלה ברובא וחדא שדי לכלבים ואיגן שרו באכילה: **אגוזי ערב.** מקום וכן רימוני בדן אם של ערלה או של כלאי הכרם הן ונתערבו באלף כולן ידלקו: **הא תנא ליה הסם.** בסדר זרעים ומייתי לה בביצה שנולדה (ביצה ג:) וביבמות בהערל (דף פא.): **וליתני כלרום של בעה"ב לענין חמץ בפסח.** דדבר שבמנין הוא ואיסורי הנאה: **חצים בחצים.** דשקיל חדא[ו] ושדי בנהרא ואיגן נשתרו בהנאה אבל יין שנתערב ביין כולו אסור בהנאה: **הלכה למעשה.** להורות על המעשה: **יין נסך.** ממש חצים בחצים מותר בהנאה חוץ מדמי אותה חצים אבל יין ביין כולו אסור בהנאה: **סתם יינן אפי' יין כיין מוסר.** בהנאה חוץ מדמי אותו יין וכן הלכה:

מתני'

מתני' [ו]אלו אסורין [ז]ואוסרין בכל שהו [ח]יין נסך [ט]ועבודת כוכבים [י]ועורות לבובין [יא]ושור הנסקל [יב]ועגלה ערופה [יג]וציפורי מצורע ושער נזיר [יד]ופטר חמור [טו]ובשר בחלב [א] ושעיר המשתלח וחולין שנשחטו בעזרה הרי אלו אסורין ואוסרין בכל שהוא: **גמ'** תנא מאי קחשיב אי דבר שבמנין קחשיב ליתני נמי חתיכות נבילה אי איסורי הנאה קא חשיב ליתני נמי חמץ בפסח א"ר חייא בר אבא ואיתימא ר' יצחק נפחא האי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה וליתני אגוזי פרך ורימוני בדן דדבר שבמנין ואיסורי הנאה הוא הא תנא ליה התם [יז]הראוי לערלה ערלה הראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם וליתני כברות של בעה"ב לענין חמץ בפסח [יח]מאן שמעת דא"ל ר"ע הא תנא ליה התם ר"ע מוסיף אף כברות של בעה"ב: הרי אלו: למעוטי מאי למעוטי דבר שבמנין ולאו איסורי הנאה א"נ למעוטי איסורי הנאה ולא דבר שבמנין: **מתני'** [יט]יין נסך שנפל לבור כולו אסור בהנאה רשב"ג אומר [כ]ימכר כולו לעובד כוכבים חוץ מדמי יי"נ שבו: **גמ'** [כא]אמר רב הלכה כרשב"ג חבית בחביות אבל לא יין ביין ושמואל אמר אפי' יין ביין וכן אמר רבב"ח א"ר יוחנן אפי' יין ביין וכן א"ר שמואל בר נתן א"ר חנינא אפי' יין ביין וכן א"ר נחמן אמר רבה בר אבוה אפי' יין ביין א"ר נחמן [כב]הלכה למעשה יי"נ יין ביין אסור חבית בחבית מותר סתם יין אפי' יין ביין מותר

מתני'

אלו אסורין ואוסרין בכל שהו יי"נ. פ"ה מיירי בחבית יין נסך שנתערב באלף חציות כדאמרינן לקמן בגמ' דדבר שבמנין קחשיב ובעודת כוכבים צורת עבודת כוכבים שנתערבה באלף צורות וכשר בחלב חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ונאסרה בנ"ט וחזרה ונתערבה באלף חתיכות דהיתר לאוסרות כולם והאי תנא סבר דבשר בחלב אסור בהנאה כדמוכח בגמ' דהאי תנא אינו קחשיב רק לאיכא תרתי איסורי הנאה ודבר שבמנין ופלוגתא היא בפ' כל הבשר (חולין דף קטו.) אי אסור בהנאה אי לא רבותיו של רש"י רוצין לפסוק מתוך משנתנו דהכא דבשר בחלב נאסר במשהו ומפרשים לאסורין בכל שהוא דקתני מתני' היינו טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר גדולה אע"ג דליכא טעמא אי נמי חתיכת בשר קטנה שנפלה בקדירה מלאה חלב אע"ג דלא יהיב טעמא וטעות הוא בידם דהא מפרש בגמ' דלא מיירי מתני' אלא בדבר שבמנין כגון חתיכה בחתיכות ומשום דהוי דרכן לימנות לא בטיל ואי בטיפת חלב מיירי אי בחתיכת בשר קטנה הא לא הוי דבר שבמנין ועוד הא אקשינן (לעיל דף עג:) כל איסורין שבתורה בנ"ט ואפילו רב ושמואל דאמרי מין במינו במשהו בשלא במינו מודו ועוד דבכולה שמעתא דטיפת חלב דכל הבשר מיירי בהדיא דבשר בחלב בנ"ט: **הא** תנא ליה התם הראוי לערלה ערלה בו'. וא"ת לעיל נמי דפריך וליתני חתיכת נבילה היה לו לתרץ משום דהא תנא ליה בסמ' חולין פ' גיד הנשה (דף לו:) דתנן חתיכה של נבלה שנתערבה באלף כולן אסורות וי"ל דולאי גבי חתיכת נבילה ליכא לשנויי הכי דאע"ג דתנא ליה התם בחולין מ"מ הדר איבעי ליה לאתנויי הכא [כג](מדקתני) בשר בחלב [כד]וליכא למימר דבא לאשמועינן דבמשהו זה אינו דע"כ מיירי בחתיכה חשובה הראויה להתכבד ולא בחתיכה כל דהו פשיטא דבטלה וליכא למימר משום דהוי איסור הנאה לא בטלה אע"ג שאין בה חשיבות שהרי ערלה (וכלאים) וכלאי הכרם איסורי הנאה נינהו ואפ"ה אמרינן יעלו באחד ומאתים אלא ולאי מיירי בחתיכה חשובה כי ההיא דחולין אלמא הדר תני ליה אע"ג דבבר תנא ליה התם ולכך הוה פריך וליתני חתיכה של נבילה וא"ת וי"נ דקתני לה במתני' על דרתך מיירי בחביות סתומות כיון דתרתי אית ליה וא"כ אמאי תנייה הכא הא בבר תנא ליה התם בסמ' ערלה (פ"ג מ"ז) דקתני וחביות סתומות וצ"ל דאיצטריך לאשמועינן חומרא אפי' בסתם יינם אע"פ שהוא מדבריהם ועוד איכא למימר דיי"נ הכא במכילתין עיקר הוא למתנייה לכך תנייה אע"פ שאינה בבר במקומות אחרים כה"ג אבל שאר דברים שאינו שונה אותן כאן כי אם אגב גררא דיין נסך אם אי אומר שלא חש לשנות אותם השנויים במקום אחר: **למעוטי** דבר שבמנין ואין איסורי הנאה. לכאורה משמע דאתא למעוטי דלא הוי במשהו וא"כ פליגא הך דהכא להתיא דפ' גיד הנשה (חולין דף ק. ושם) דקתני התם דחתיכת נבילה אינה בטלה משום דהוי דבר שבמנין אע"ג דלא הוי איסורי הנאה וקשיא דא"כ ה"ל למלמודא לאמוי מתני' דהתם ולמפרכה מייה אהתיא דהכא לכך נראה לי למעוטי דלא חשיב הכא דבר שבמנין ולא איסורי הנאה שלא ירד לשנות רק היכא דאיכא תרתי וכה"ג איכא פ"ק דכ"ק (דף ה.) למעוטי מסור ומפגל דהוי נמי פי' שלא ירד לשנותם אע"ג דמחייב עליהו. (ועיין תוס' חולין דף ק. שילהי ד"ה שאינן): **אי** נמי למעוטי איסורי הנאה כו'. הכא הוי ודאי למעוטי איסורי הנאה דלא הוי במשהו אלא בטל כיון דלא הוי דבר שבמנין וקשה השתא לא הוי למעוטי דסיפא דומיא דלמעוטי דרישא דרישא היינו שלא ירד לשנות דבר שבמנין ולאו איסורי הנאה אבל מ"מ אמת הוא דהוי במשהו וסיפא אמר דאתא למעוטי דלא הוי במשהו כלל כדפרישית ושמא יש לישב למעוטי דסיפא נמי דהיינו שלא ירד לשנותו אבל מ"מ אמת הוא דאיכא איסורא דהוי במשהו כגון חמץ בפסח שאסור בהנאה והוי במשהו אפי' בלא חשיבות דבר שבמנין דהא אפי' תערובת דחמץ בעלמא הוי במשהו והשתא ניחא דלמעוטי דרישא ודסיפא ממעט הגך ג' דברים שהקשה התלמוד מהם חתיכת נבילה וחמץ בפסח מיהו הא לא מתוקמא אלא לרב דאמר (בפסחים כט:) חמץ במשהו: **אמר** רב הלכה כרשב"ג בחבית דאבר יומר כולו לעובד כוכבים כו'. וא"ת וכי פליג רשב"ג אסתם מתני' דקתני יין נסך במשהו ואוקמינן בחבית בין החביות וקאמר במשהו וי"ל דרשב"ג מוקי לה לענין שלא יכול למכור כל אחד ואחד לבדו לפי שאינו בטל למיהוי היין נסך היתר ע"י ביטול אבל כל התערובת (כאחד) ולאי יוכל למכור חוץ מדמי חצים שבו:

הגת

מסורת הש"ס

(א) תמורה כח. וכתוס' עה"ת. (ב) [ועי' תוס' זבחים עב. ד"ה אלא וכו' שהקשו דלישתר' נמי בכל עוד כמה דכתי'], (ג) ערלה פ"ג מ"ז [ביצה ג: יבמות פא.] זבחים עב. [ל. ד) [נר' הר"ן מאן שמעת ליה דאמר ממנן בפסח אסור בהנאה רבי עקיבא הא תנא לית ליה רבי'], (ה) כתובות לו., ו) [לעיל עח:], ז) [שם], ח) כתובות כה. ושי"נ, ט) [לעיל עג:], י) [שם], כ) [כגון חולין קח.], ל) [דמי מדא. רש"ס], מ) [ל"ל מדקתני], נ) [וע"ע תוס' חולין ק. ד"ה שאני חתיכה], ס) [כדפי' וקשה פל"ל. רש"ל].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ובשר בחלב וכו' בחלב כיוצן טעם הש"ך וכתן ל"ל הפיסקא נמרא ואח"כ ל"ל ד"ה אי דבר שבמנין ואח"כ ד"ה שער נזיר דבר הנמכר ואח"כ ד"ה תרתי:

הגהות הגר"א

[א] במשנה ושעיר המשתלח. נמחק. ביהושלמי ורי"ף ורא"ש ליתא וכו' תוס' זבחים עב א' ד"ה אלא. ומיהו הוה מצי למתני אינרי שה"מ לתי"ד כו':

מוסף רש"י

ועורות לבובין. שקורטין כגנד הלב, דרכן לעשות בן לענבות כוכבים ומוליאין את הלב דרך הנקב ומיתמר משום זבחי מתים (לעיל כט:) שיקבון כנגד הלב קרע עגול ודרך לאחו נקב הוליאו האימורין והקטירום לענבות כוכבים ומקרוכת עבודת כוכבים אסור בהנאה (תמורה בח.). ושעיר נזיר. אסור בהנאה דנעי שיאה תחת הדוד (שם). ובשר בחלב. חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ושוב נתערבה באלף חתיכות, כולן אסורים, ואליבא דמ"ד בשר בחלב אסור בהנאה, בשחיטת חולין (שיר.) בפרק כל הבשר (שם). הראוי לערלה ערלה. אותן שהן מין אילן וערלה שהנאת הן מקדשין את עריסיהן משום ערלה, והראוי לכלאי הכרם, כגון אלפי תורדין ושקולי כרוב וכברות, שאינן מין אילן, מקדשין עריסיהן באיסור כלאי הכרם (ביצה ג: וכעיין יבמות פא.).

עין משפט נר מצוה

א [מרי' פטיש מהלי' מאכלות אסורות הלכה ו ופטיש הלכה כח טוש"ע יו"ד סי' קלד סעיף ח]: **קלד** ב מרי' ס"ז מהלי' עבודת כוכבים הלכי' ט סמג לאוין מה טוש"ע יו"ד סי' קח סעיף ח:
קלה ג מרי' שם טוש"ע שם:
קלו ד ה ו ז מרי' פטיש מהלכות מאכלות אסורות הלי' ז סמג לאוין קמא:
קלז ח מרי' שם הלי' ו:
קלח ט מרי' שם הלכי כט סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קלד סעיף ב:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com